
QUICK-SCAN CRISISBEHEERSING

KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

REKENKAMERCOMMISSIE VAN DE GEMEENTE KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

Maart 2008

Inhoudsopgave

1	SAMENVATTING	1
2	INLEIDING.....	2
2.1	AANLEIDING	2
2.2	DOEL.....	2
2.3	VRAAGSTELLING.....	2
3	WERKWIJZE	3
4	BEVINDINGEN	3
4.1	KADERS	3
4.2	ALGEMENE BEVINDINGEN.....	3
4.2.1	<i>Wet rampen en zware ongevallen</i>	3
4.2.2	<i>Gemeenschappelijke regeling inzake de veiligheidsregio</i>	3
4.2.3	<i>Crisisbeheersingsplan</i>	4
4.2.4	<i>Crisisbeheersing van papier naar praktijk</i>	4
4.2.5	<i>Risicokaart</i>	4
4.2.6	<i>Deelplannen</i>	5
4.2.7	<i>Landelijke kaart en folder van het ministerie (www.denkvooruit.nl)</i>	5
4.2.8	<i>Bereikbaarheidsoefening juli 2007</i>	5
4.2.9	<i>Bestuurlijke oefening Rampenbestrijding en Crisisbeheersing</i>	6
4.3	Vragen	7
5	OORDEEL.....	9
5.1	ALGEMENE BEVINDINGEN.....	9
5.2	Vragen	10
6	VERBETERPUNTEN.....	11
7	EINDOORDEEL	12
BIJLAGEN	14	
	LIJST VAN GEÏNTERVIEWDE PERSONEN	14
	LITERATUURLIJST	15
	LIJST MET AFKORTINGEN.....	16

---

1 Samenvatting

In 2007 heeft de rekenkamercommissie besloten om een quick scan onderzoek uit te voeren naar de crisisbeheersing door de gemeente Krimpen aan den IJssel. Doel van het onderzoek was om na te gaan of de gemeente haar wettelijke verplichting nakomt om zich op de bestrijding van rampen en zware ongevallen voor te bereiden. Er is gekeken naar de aanwezigheid en operationalisering van crisisbeheersings(deel)plannen, de aanwezigheid van technische voorzieningen, de oefeningen en de communicatie richting bevolking. De onderzoekers hebben documentanalyse toegepast en enkele interviews gehouden. Bovendien is een aantal vragen schriftelijk voorgelegd aan de gemeentelijke veiligheidsstaf.

Als wettelijk kader voor het onderzoek is de *Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo)* gebruikt. Verder is het relevant dat de gemeente onderdeel uitmaakt van de *Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR)*, waarbinnen een verordening in voorbereiding is die moet resulteren in regionale uniformiteit op het gebied van materieel, oefeningen en inrichting van de crisisbeheersingsorganisatie in de deelnemende gemeenten.

De onderzoekers hebben de Wrzo, het gemeentelijke crisisbeheersingsplan bestudeerd, evenals het lokale plan van aanpak voor implementatie van de crisisorganisatie in de ambtelijke organisatie. Het crisisbeheersingsplan is up to date en wordt regelmatig geactualiseerd. Er is bovendien een uitgebreid netwerk van betrokken medewerkers die een rol hebben in de gemeentelijke crisisorganisatie. Zij nemen regelmatig deel aan oefeningen, en hebben een basisopleiding ontvangen (of krijgen deze binnenkort). De gemeente neemt een proactieve houding aan met betrekking tot communicatie met de bevolking maar vervult hier een beperkte rol in gezien regionale afspraken over een communicatiestrategie, die nog niet tot uitvoer zijn gebracht.

Uit de verslagen van de oefeningen is gebleken dat de technische voorzieningen in Krimpen aan den IJssel goed op orde zijn, en zelfs een voorbeeldfunctie in de regio hebben. Ook de personele kant van de crisisorganisatie is goed ontwikkeld, maar wel voor enige verbetering vatbaar. Met name de bereikbaarheid en de onderlinge communicatie tijdens oefeningen kunnen worden verbeterd.

De documentenanalyse, interviews en antwoorden op schriftelijk gestelde vragen laten een consistent beeld zien van een crisisbeheersingsorganisatie die technisch prima op orde is en waarvan het personele aspect goed is geregeld maar op enkele punten verbeterd kan worden. De rekenkamercommissie ziet geen aanleiding voor een uitgebreid onderzoek.

Een zevental aanbevelingen betreffen:

- Variatie in tijdstippen van oefeningen.
- Realiteitsgetrouwe oefeningen.
- Instellen van een overdrachtsprotocol
- Aandringen op ontwikkeling en uitvoering van een externe communicatiestrategie
- Alarmering via sms en instellen bereikbaarheidsprotocol
- Intensivering interne opleiding en kennisoverdracht
- Ontwikkeling protocol voor afstemming tussen de *Gemeentelijke Veiligheidsstaf (GVS)* en het *Gemeentelijk Actiecentrum (GAC)*

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

In het jaarplan 2007 heeft de rekenkamercommissie aangegeven dat er een quick scan onderzoek zou plaatsvinden. Uit de door de commissie geselecteerde onderwerpen is besloten het onderwerp rampenbestrijding nader te onderzoeken.

Op grond van de geografische ligging van Krimpen aan den IJssel, zijn rampen binnen de gemeente zeker niet uit te sluiten. De rekenkamercommissie acht dit onderzoek dan ook van belang voor de inwoners van onze gemeente en wil via deze quickscan raad en burgers informeren of de rampenbestrijding goed georganiseerd is en of er eventueel verbeteringen nodig zijn. Hoewel het begrip “rampenbestrijding” op de Wrzo is gebaseerd wordt steeds meer gesproken van het bredere begrip “crisisbeheersing”. De twee begrippen worden steeds meer door elkaar heen gebruikt. Omdat het begrip crisisbeheersing breder is dan rampenbestrijding, is in de titel van deze quick-scan de term crisisbeheersing gebruikt.

De afkortingen die in dit rapport worden gebruikt, worden verklaard in *bijlage I*.

2.2 Doel

Het onderzoek richt zich op de vraag of de gemeente zijn wettelijke verplichting nakomt om zich voor te bereiden op de bestrijding van rampen en zware ongevallen.

Voorziet het crisisbeheersingsplan erin dat rampen en zware ongevallen doelmatig en doeltreffend kunnen worden bestreden? Is de organisatie rondom crisisbeheersing concreet uitgewerkt in operationele (deel)plannen en draaiboeken?

Daarnaast heeft de commissie onderzocht of de vereiste technische voorzieningen aanwezig zijn en of er adequaat geoefend wordt (qua frequentie en omvang). Tenslotte is de rekenkamer nagegaan of de communicatie richting bevolking voldoende is geborgd.

Gezien de aard van de quick scan heeft deze zich niet gericht op de technische details van de crisisbeheersing en ook de technische kwaliteit van de voorzieningen heeft de commissie buiten beschouwing gelaten.

De quick scan geeft wel een antwoord op de vraag of een uitvoeriger onderzoek gewenst of noodzakelijk is.

2.3 Vraagstelling

Aan de hand van dit onderzoek en interviews met de meest betrokken verantwoordelijke personen heeft de rekenkamercommissie gepoogd een antwoord te geven op onderstaande vragen:

1. Wat zijn de wettelijke voorschriften
2. Op welke wijze zijn deze uitgewerkt
3. In hoeverre is het rampenplan afgestemd op de Krimpense situatie
4. Zijn de plannen bruikbaar voor de hulpverleners
5. Zijn de “aanspreekpersonen” voldoende bekend alsmede hun rollen en in hoeverre is de back-up van aanspreekpunten geregeld
6. Zijn de technische hulpmiddelen voldoende (verbindingen e.d.)
7. Is er een goed functionerend “zenuwcentrum”
8. Wordt er regelmatig (conform voorschriften) geoefend
9. Wordt er vervolgens ook geëvalueerd en plannen zonodig aangepast
10. Controleert de gemeente zelf regelmatig of het crisisbeheersingsplan (vroeger: rampenplan) voldoet aan de gestelde eisen (of laat dit doen)
11. Wat is de update frequentie van het plan en de draaiboeken
12. Zijn de burgers volledig geïnformeerd
13. Is er onderzoek gedaan onder burgers over de bekendheid wat ze moeten doen bij een ramp
14. Geven de uitkomsten van de quick scan aanleiding voor een compleet onderzoek

3 Werkwijze

De commissie heeft allereerst de wettelijke kaders van de crisisbeheersing bestudeerd. Daarvoor zijn relevante documenten verzameld en onderzocht.

Het feitenmateriaal waarop het onderzoek is gebaseerd bestaat uit:

- Documentatie over rampenbestrijding en draaiboeken
- Interview met de ambtenaren rampenbestrijding
- Interview met een senior beleidsmedewerker van de VRR.

Aanvankelijk was het nog de bedoeling om met de voorzitter van de GVS te spreken, maar in de loop van de quick-scan werd dit minder noodzakelijk gevonden, temeer omdat voor een quick scan niet alles uitputtend onderzocht zal worden.

De rekenkamercommissie heeft deze quick-scan zelf uitgevoerd. De onderzoekers zijn rekenkamercommissieleden Van der Leest en Meulenkamp. Bespreking van bevindingen en aanbevelingen en vaststelling van het definitieve rapport vonden plaats door de voltallige rekenkamercommissie.

4 Bevindingen

4.1 Kaders

Het kader van het onderzoek wordt gevormd door de Wrzo, waarbij als definitie voor een ramp of zwaar ongeval wordt uitgegaan van artikel 1.

De quick scan heeft zich gericht op artikel 3 van deze wet, waarin ondermeer is aangegeven waaraan een crisisbeheersingsplan moet voldoen. Met name is onderzocht op welke wijze dit in de gemeente Krimpen aan den IJssel in de praktijk is ingevuld.

Verder is bij het onderzoek het “Crisisbeheersingsplan” zelf en het plan van aanpak “Crisisbeheersing van papier naar praktijk” betrokken. Daarnaast is ook gekeken naar de aanwezigheid van de vereiste infrastructuur. Ook het opleidingsniveau van de betrokken ambtenaren en de voorlichting naar de inwoners van de gemeente maken deel uit van het onderzoek.

4.2 Algemene bevindingen

4.2.1 Wet rampen en zware ongevallen

De Wrzo van 30 januari 1985 behelst de regelgeving inzake de rampenbestrijding en de voorbereiding daarop. Op grond van artikel 3 lid 1 van deze wet moeten alle gemeenten in Nederland een rampenplan vaststellen ter voorbereiding op rampen en zware ongevallen. De Gemeente Krimpen aan den IJssel heeft hieraan voldaan middels het crisisbeheersingsplan van juni 2005. Hierin zijn de “maatramptypen”, zoals overstroming, uitval nutsvoorzieningen, storm etc. vastgelegd. Daarnaast is er een rampenbestrijdingsplan ten aanzien van het overstromingsscenario “Dijkkring 15” genaamd. Dit rampenbestrijdingsplan is uitgebreid gepubliceerd in de media en heeft drie maanden ter inzage gelegen. Zowel de Commissaris der Koningin als de minister zijn geïnformeerd over de inrichting en voorbereiding van de crisisbeheersing binnen de gemeente.

Door de *Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR)* is een risico-inventarisatie uitgevoerd voor de locatiegebonden risico's. Dit betreft onder meer de opslag van gevaarlijke stoffen. Naast het feit dat bedrijven met gevaarlijke stoffenopslag informatieplicht hebben wordt ook proactief contact gezocht met externe organisaties om informatie uit te wisselen.

4.2.2 Gemeenschappelijke regeling inzake de veiligheidsregio

Op basis van artikel 31 van de Wrzo dient er een verordening te komen teneinde uniformiteit te bereiken binnen de regio op het gebied van kwaliteit van het materieel, oefeningen en inrichting van de organisatie rampenbestrijding. Deze verordening is nog in voorbereiding en wordt gemaakt door de VRR. Binnen de veiligheidsregio is een dienstverleningsovereenkomst opgesteld waarin concrete afspraken zijn gemaakt over de af te nemen brandweerdiensten.

4.2.3 Crisisbeheersingsplan

In het crisisbeheersingsplan zoals dat is opgesteld voor de Gemeente Krimpen aan den IJssel worden de hoofdlijnen van de organisatie, de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het kader van crisisbeheersing en –bestrijding uiteengezet. Een en ander is nader uitgewerkt in 13 deelplannen (zie 4.2.6). De plannen dienen minstens eenmaal per jaar te worden gecontroleerd en, waar nodig, aangepast door de Veiligheidsdirectie van de VRR. Dit is op dit moment nog niet het geval (dit is nog in geen enkele gemeente in de VRR gebeurd).

De communicatie naar de burger over bestaande risico's vormt een belangrijk onderdeel. De communicatie dient echter wel eenduidig te zijn. Om te voorkomen dat burgers in de regio Rotterdam-Rijnmond verschillende signalen opvangen of tegenstrijdige informatie krijgen, streven de gemeenten in deze regio naar het uitdragen van een uniforme boodschap. Hoewel er nog discussie is over de te volgen communicatiestrategie is de gemeente Krimpen aan den IJssel reeds begonnen om haar burgers in te lichten. Hieraan hebben zowel de informatie over de campagne "Denk vooruit", welke huis aan huis in Krimpen is verspreid, als de risicokaart (zie 4.2.5) een bijdrage geleverd.

Een apart punt van aandacht vormt de Algerabrug. Hiervoor bestaat bij Rijkswaterstaat een apart calamiteitenplan welke naar verwachting in 2008 zal worden geactualiseerd daar het huidige plan gedateerd is. Dit behelst overigens een scenario dat niet valt onder de crisisbeheersing.

4.2.4 Crisisbeheersing van papier naar praktijk

Om te waarborgen dat medewerkers van de gemeente goed zijn voorbereid op de rol die zij vervullen tijdens een ramp is het van belang dat zij die rol ook goed kennen. Middels een plan van aanpak "Crisisbeheersing van papier naar praktijk" heeft de gemeente Krimpen aan den IJssel de crisisorganisatie geïmplementeerd in de bestaande gemeentelijke organisatie. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de mensen die het GAC bezetten. Deze actiecentra zijn gekoppeld aan de 13 deelprocessen die in gang worden gezet bij een ramp.

Omdat de gemeente Krimpen ervan uit gaat dat er in de (nabije) toekomst regionale crisisbeheersingsplannen zullen zijn, worden grootschalige aanpassingen van de bestaande deelplannen alleen doorgevoerd indien dit strikt noodzakelijk is.

In het kader van "crisisbeheersing van papier naar praktijk" hebben in 2007 85 van de 90 betrokken medewerkers een basisopleiding gevolgd. De overige 5 personen zullen deze opleiding in 2008 volgen. Ook staat er voor 2008 een training gepland in de aanloop naar de volgende bestuurlijke oefening. Daarnaast wordt in 2008 en 2009 een verdiepingsopleiding aangeboden gericht op de gemeentelijke deelprocessen.

4.2.5 Risicokaart

Middels de risicokaart kunnen burgers in één oogopslag zien welke risico's zich voor kunnen doen in hun woon-, leef- of werkomgeving. Het gaat onder andere om:

- bedrijven waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn. Dit zijn stoffen waarvan het gebruik, het transport of de opslag risico's met zich meebrengt. Het kan gaan om explosiegevaar, brand, giftigheid of radioactiviteit;
- Transportroutes voor gevaarlijke stoffen (over weg, water, spoor en door buisleiding);
- Overige risico's (luchtvaartongeval, ongeval op water, verkeersongeval op land, verstoring van de openbare orde, paniek in menigte, aardbeving, overstroming, tunnelongeval, natuurbrand).

De risicokaart is op internet te bekijken (www.risicokaart.nl) en wordt bijgehouden door Bureau Crisisbeheersing en de DCMR. De kaart is up-to-date.

4.2.6 Deelplannen

De hoofdlijnen van de crisisorganisatie zijn vastgelegd in het crisisbeheersingsplan en de 13 bijbehorende deelplannen (uitwerking van de 13 gelijknamige deelprocessen) die het college van burgemeester en wethouders in juni 2005 heeft vastgesteld. De 13 deelplannen zijn:

- alarmeren van bestuur en uitvoerenden;
- voorlichten en informeren;
- waarschuwen van de bevolking;
- inzamelen van besmette waren;
- opvang en verzorging;
- *Centraal Registratie en Inlichtingen Bureau (CRIB)*;
- uitvaartverzorging;
- voorziening primaire levensbehoeften;
- *Centrale Registratie Aangerichte Schade (CRAS)*;
- milieuzorg;
- nazorg;
- opvang dieren;
- *Informatie- en Adviescentrum (IAC)*.

Het bijwerken van de deelplannen is een continu proces.

Ten einde medewerkers bekend te maken met hun rol en te waarborgen dat de deelplannen goed zijn geïntegreerd in de organisatie, worden opleidingen gegeven zoals bij 4.2.4 vermeld.

4.2.7 Landelijke kaart en folder van het ministerie (www.denkvooruit.nl)

De folder van de campagne “Denk vooruit” is in Krimpen aan den IJssel huis-aan-huis verspreid en is ook terug te vinden op de site www.denkvooruit.nl. Hier is informatie beschikbaar over hoe men zich kan voorbereiden op een ramp. Tevens is er een test waarop men kan toetsen in hoeverre men daadwerkelijk op een ramp is voorbereid. Daarnaast is er ook informatie te vinden over wat te doen indien een ramp reeds is opgetreden of optreedt. Ook de gemeente Krimpen aan den IJssel maakt gebruik van diverse communicatiemiddelen om haar burgers, medewerkers en andere betrokkenen op de hoogte te houden van de voortgang van inrichting van de crisisorganisatie. Communicatie vindt plaats middels:

- nieuwsbrief (1x per kwartaal) (voor medewerkers)
- internet (voor burgers)
- mailing (voor medewerkers)
- personeelsblad (in ieder nummer een korte bijdrage) (voor medewerkers)
- tussen- en eindrapportages (begin, halverwege en eind van het jaar) (voor betrokkenen)
- interne mail (voor medewerkers)
- toelichting bij sectorbijeenkomsten/werkoverleggen (voor medewerkers)
- presentaties (voor betrokkenen)

Ook is er door VRR een onderzoek gedaan onder burgers over de bekendheid met wat ze moeten doen in het geval van een ramp.

4.2.8 Bereikbaarheidsoefening juli 2007

Inleiding

Vanwege de aard van de quick scan wilde de rekenkamercommissie geen uitgebreide oefening laten houden. Het was daarom aanvankelijk de bedoeling om in het kader van deze quick scan het hoofd van een actiecentrum (met name van het actiecentrum opvang en verzorging) te vragen om inzage in zijn deelplan en zijn draaiboek; met andere woorden: was het betreffende hoofd (op papier) gereed om ingezet te worden.

Vanuit de VRR werd echter geadviseerd een alarmeringsoefening voor een bepaald actiecentrum (deelproces) te houden. Dit zou na sluitingstijd van het gemeentehuis moeten gebeuren. Het zou moeten starten met het alarmeren (telefoonronde/semafoon) tot en met het moment dat men aan de tafel zit met de deelplannen en draaiboeken op de tafel (begin van uitvoering).

Dit idee is besproken met de ambtenaren van het Bureau Crisisbeheersing. Daarbij bleek dat men ieder jaar (en op 11 juli 2007 voor de derde keer) een bereikbaarheidsoefening houdt. Dit is globaal te vergelijken met de in de tweede alinea genoemde alarmeringsoefening. Met dien verstande dat er alleen sprake was van het alarmeren van de betrokkenen. Men hoefde niet naar het gemeentehuis te komen. Dit wetende is besloten geen aparte oefening te houden, maar in deze quick-scan naar de oefening van 11 juli 2007 te verwijzen (*zie de literatuurlijst van bijlage II*) en hieronder kort het resultaat te vermelden.

Er werden 52 medewerkers gebeld. 41 Medewerkers van de gemeente namen direct de mobiele/vaste telefoon op en konden - volgens eigen zeggen - op een enkele uitzonderingen na tussen de 5 en 15 minuten in het raadhuis zijn. Sommigen belden, nadat ze niet opgenomen hadden, binnen zeer acceptabele tijd terug. Slechts acht personen van de gemeente waren niet bereikbaar. De vervangers van enkele niet bereikbare sleutelfiguren namen wel de telefoon op. Met andere woorden: de GVS, Verbindingscentrum en Actiecentra zouden allemaal voldoende bezet kunnen worden.

In onderstaande tabel staat een beknopt overzicht van de resultaten.

Bereikt via mobiel	36
Bereikt via telefoon huisadres	8
Helemaal niet bereikt	8

Tenslotte

Bij een dergelijke oefening zijn enkele opmerkingen te plaatsen zoals:

1. Kon men ook echt binnen de genoemde tijd op het gemeentehuis zijn?
2. Hoe zou de oefening verlopen op een dag in het weekeinde of in een vakantieperiode?
3. Uiteindelijk bleken de vervangers van acht niet bereikbare personen wel te bereiken, dit betekent dat het resultaat van de oefening goed genoemd mag worden!

4.2.9 Bestuurlijke oefening Rampenbestrijding en Crisisbeheersing

Eenmaal per jaar organiseert de VRR in samenwerking met Bureau Crisisbeheersing een bestuurlijke oefening voor de Gemeente Krimpen aan den IJssel. Doel hiervan is de gemeentelijke crisisorganisatie goed voor te bereiden op haar functioneren tijdens een ramp of incident.

In 2007 is de oefening gehouden op 31 oktober. In de simulatie dreigde er een dijkdoorbraak als gevolg van zware weersomstandigheden. Zowel de GVS als het GAC en het Verbindingscentrum werden op de proef gesteld. Ook diverse disciplines als de Brandweer, Politie, DCMR, *Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR)*, Hoogheemraadschap en Openbaar Ministerie namen deel aan de oefening. Als externe deskundigen maakten zij deel uit van de GVS.

Korthedshalve wordt naar het rapport over deze oefening "Evaluatierapport Bestuurlijke Oefening" d.d. 23 januari 2008 verwezen (*zie de literatuurlijst van bijlage II*).

Aanbevelingen

Op basis van het hiervoor genoemde rapport zijn door het Bureau Crisisbeheersing ondermeer de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Nader onderzoeken op welke manier de GVS en het GAC beter met elkaar kunnen samenwerken. Met name de rol van de gemeentesecretaris dient hierbij te worden meegenomen. Welke taken horen bij het GAC en welke bij de GVS? Ook de wisselwerking moet meer onderkend worden.
2. In een volgende oefening zullen diverse deelprocessen nog meer inhoudelijk getoetst worden.
3. De draaiboeken behorend bij de deelplannen zullen volgende keer worden gebruikt in het GAC.
4. Er moet een overdrachtsprotocol komen voor de burgemeester en de locoburgemeester.
5. Het telefoonverkeer dat tussen de GVS-vergaderingen door plaatsvindt, zal worden geregistreerd door de GVS-leden en periodiek worden teruggekoppeld aan het Verbindingscentrum.
6. Bekeken zal worden op wat voor wijze de *communicatiesoftware (Cedric)* effectiever kan worden ingezet. Bijvoorbeeld bij de GVS, Actiecentrum Voorlichting, etc.
7. Bij bestuurlijke oefeningen zullen er minder "toeschouwers" worden toegelaten in de GVS-kamer. Ook zal er ruimte worden gecreëerd voor de GVS-leden zodat zij tussen de vergaderingen door hun acties kunnen uitzetten.
8. De bestuurlijke oefening zal worden uitgebreid naar 2 keer per jaar. Ook het Actiecentrum zal frequenter gaan oefenen.

In een gesprek van de onderzoekers met een beleidsmedewerker van de VRR wordt in verband met de oefeningen van de gemeente Krimpen aan den IJssel onder meer het volgende opgemerkt:

De gemeente werkt met zelf ontwikkeld logboekstelsel om berichten door te geven. Dit werkt bijzonder goed en doordat dit "gebeamd" wordt is een ieder meteen op de hoogte en behoeven er geen briefjes uitgewisseld te worden. Dit is een voorbeeld voor de regio. Tijdens de drie oefeningen (één per jaar) die zijn meegemaakt kon je de opgaande lijn zien, men was proactief bezig. De procesverantwoordelijken van de diverse deelprocessen zijn zich steeds bewuster van hun rol.

4.3 Vragen

In deze paragraaf willen we een antwoord geven op de eerder in paragraaf 2.3 gestelde vragen. Voor zover van toepassing, zal korthedshalve verwezen worden naar relevante paragrafen in dit rapport.

1. **Vraag:** Wat zijn de wettelijke voorschriften?
Antwoord: De Wrzo. Zie verder 4.2.1.
2. **Vraag:** Op welke wijze zijn deze uitgewerkt?
Antwoord: Door het opstellen van het Crisisbeheersingsplan van juni 2005 en het plan van aanpak "Crisisbeheersing van papier naar praktijk" van februari 2007. Zie verder 4.2.3 en 4.2.4.
3. **Vraag:** In hoeverre is het rampenplan afgestemd op de Krimpense situatie?
Antwoord: Zie het antwoord bij vraag 2.
4. **Vraag:** Zijn de plannen ook bruikbaar voor de hulpverleners?
Antwoord: In wezen geeft de bestuurlijke oefening van 2007 hierop een indirect positief antwoord (4.2.9). De vertegenwoordiger van de VRR zag een opgaande lijn en constateerde dat de procesverantwoordelijken van de diverse deelprocessen zich steeds bewuster zijn van hun rol.

5. **Vraag:** Zijn de “aanspreekpersonen” voldoende bekend alsmede hun rollen en in hoeverre is de back-up van aanspreekpunten geregeld?
Antwoord: Deze zijn bekend aan de hand van het plan van aanpak “Crisisbeheersing van papier naar praktijk”. Bovendien hebben de hoofden van de diverse actiecentra deelplannen en draaiboeken tot hun beschikking. De bekendheid met de materie wisselt nog wel per actiecentra.
In principe zijn de plaatsvervangers van de actiecentra dezelfde als in de normale organisatie. Dat betekent dus dat de coördinator (is het plv. hoofd), bij afwezigheid van het hoofd, zijn plek over zal nemen. Dit is vastgelegd in de draaiboeken die met de betreffende afdelingen zijn afgestemd en momenteel worden besproken.
6. **Vraag:** Zijn de technische hulpmiddelen voldoende (verbindingen e.d.)?
Antwoord: Vanuit de VRR wordt hierover het volgende opgemerkt:
De gemeente is binnen de regio een voorbeeld voor de gemeenten in de regio. We hebben het dan over de technische voorzieningen zoals:
- ruimte voor de veiligheidsstaf;
  - verbindingruimte;
  - ruimten voor de diverse deelprocessen.
- Men had de technische voorzieningen al vroeg op orde.
De gemeente werkt met zelf ontwikkeld logboekstelsel om berichten door te geven. Dit werkt bijzonder goed en doordat dit “gebeamd” wordt is een ieder meteen op de hoogte en behoeven er geen briefjes uitgewisseld te worden.
Dit is ook een voorbeeld voor de regio.
Het samenvattend antwoord op de vraag dus bevestigend.
7. **Vraag:** Is er een goed functionerend “zenuwcentrum”?
Antwoord: Zie antwoord 6. Er zijn diverse ruimten waarvan gebruik gemaakt kan worden, waaronder de ruimte voor de veiligheidsstaf en het verbindingcentrum.
8. **Vraag:** Wordt er regelmatig (conform voorschriften) geoefend?
Antwoord: Er wordt vanaf 2008 tweemaal per jaar een bestuurlijke oefening gehouden. Op 11 juli 2007 is er een bereikbaarheidsoefening gehouden en op 31 oktober 2007 een bestuurlijke oefening.
Het besluit over te gaan op twee bestuurlijke oefeningen is begin 2007 genomen.
Omdat zo'n oefening minimaal negen maanden van tevoren op de agenda gezet dient te worden, waren twee bestuurlijke oefeningen in 2007 niet meer haalbaar. Voor 2008 staan er nu dus voor het eerst twee bestuurlijke oefeningen op het programma. Bovendien is er in oktober ook nog een middag gepland om de GVS, het GAC en het verbindingcentrum vaardigheden bij te brengen. Dit gebeurt real time. Dus tijdens de case wordt door de oefenleider ingesprongen op het moment dat het fout gaat. Dit jaar wordt de GVS dus driemaal op de proef gesteld.
9. **Vraag:** Wordt er vervolgens ook geëvalueerd en worden plannen zonodig aangepast?
Antwoord: Naar aanleiding van gehouden oefeningen worden de deelplannen en draaiboeken zonodig aangepast (draaiboeken in principe maandelijks). De gemeente actualiseert zelf de plannen, vooral waar het gaat om telefonische gegevens e.d. Dit komt terug in de deelplannen en de draaiboeken. Het crisisbeheersingsplan is meer een soort beleidsstuk dat de grondbeginselen beschrijft van de crisisbeheersing.
10. **Vraag:** Controleert de gemeente zelf regelmatig of het crisisbeheersingsplan (vroeger: rampenplan) voldoet aan de gestelde eisen (of laat dit doen)?
Antwoord: Ja, de laatste keer is dat gebeurd in 2005. Zie verder het antwoord bij vraag 9.
11. **Vraag:** Wat is de update frequentie van het plan en de draaiboeken?
Antwoord: Zie antwoord bij vraag 9 en 10.

12. **Vraag:** Zijn de burgers volledig geïnformeerd?

Antwoord: Zie de paragrafen 4.2.5 en 4.2.7

13. **Vraag:** Is er onderzoek gedaan onder burgers over de bekendheid wat ze moeten doen bij een ramp?

Antwoord: Er is twee keer vanuit de VRR een onderzoek gedaan naar de informatiebehoefte m.b.t. risico's onder burgers. Dit is in enkele regiogemeenten gehouden, zodanig dat het representatief is voor alle gemeenten in de regio. Overigens heeft ook een groot aantal bewoners uit Krimpen aan den IJssel anderhalf jaar geleden een enquêteformulier ontvangen. Op basis van deze uitkomsten is toen het actieplan risicocommunicatie van de veiligheidsregio ontwikkeld.

14. **Vraag:** Geven de uitkomsten van de quick-scan aanleiding voor een uitvoerig(er) onderzoek?

Antwoord: In hoofdstuk 8 wordt deze vraag beantwoord.

5 Oordeel

Naar aanleiding van het documentenonderzoek en de interviews met zowel Bureau Crisisbeheersing als een functionaris van de VRR hebben de onderzoekers van de rekenkamercommissie zich een oordeel kunnen vormen over de stand van zaken met betrekking tot crisisbeheersingsplannen in de gemeente, de mate waarin deze geoperationaliseerd en geïnternaliseerd zijn en de communicatie hierover richting de bevolking

5.1 Algemene bevindingen

Operationalisering

Middels artikel 3, lid 1 van de Wrzo heeft het college de verplichting tot het vaststellen van een rampenplan. Dit dient tenminste eenmaal per vier jaar te gebeuren. In het plan dient opgenomen te zijn welke rampen en zware ongevallen (of risicovolle situaties die hiertoe kunnen leiden) de gemeente bedreigen en wat daar de gevolgen van zijn. Indien de situatie daarom vraagt, dient het plan tussentijds geactualiseerd te worden.

In Krimpen aan den IJssel zijn zowel een crisisbeheersingsplan als 13 deelplannen vastgesteld, die tevens regelmatig gecontroleerd worden. Tevens beschikt de gemeente over een plan van aanpak waarin de implementatie van de crisisorganisatie in de organisatie is beschreven. Daarmee voldoet de gemeente aan de verplichtingen die wettelijk zijn gesteld. Dat er een rampenbestrijdingsplan ten aanzien van overstromingsscenario dijkkring 15 is, en dat er proactief informatie wordt uitgewisseld met externe organisaties, geeft blijk van een gedegen voorbereiding op crisissituaties. Hoewel dit buiten de directe verantwoordelijkheid van de gemeente valt, draagt ook het feit dat er door DCMR een risico-inventarisatie is uitgevoerd bij aan de mate van voorbereiding van de gemeente op crisissituaties.

De gemeente houdt regelmatig verschillende typen oefeningen, en zorgt daardoor voor het actueel houden van de kennis en vaardigheden van medewerkers. Positief is dat naast een evaluatie door de VRR over de bestuurlijke oefening, er ook initiatief wordt genomen voor een eigen evaluatie waarin bovendien om feedback vanuit de deelnemers wordt gevraagd. Hier is een aantal verbeterpunten en aanbevelingen uit naar voren gekomen.

Technische voorzieningen en infrastructuur

Krimpen aan den IJssel beschikt over een goed geoutilleerd verbindingscentrum met hoogwaardige voorzieningen en communicatiemiddelen. Deze worden ook in het gebruik positief beoordeeld in bijvoorbeeld de bestuurlijke oefeningen die zijn gehouden. Ook de contactpersoon bij de VRR is positief over de voorzieningen binnen de gemeente. Met name met het zelf ontwikkelde logboekstelsel heeft de gemeente een koploperpositie in de regio. De aanwezigheid van technische voorzieningen en infrastructuur kan dus als positief worden beoordeeld. Uit de oefeningen blijkt bovendien een oplopende lijn in het gebruik van de voorzieningen. Er is

ruimte voor optimalisering maar het huidige niveau van gebruik levert in de praktijk geen knelpunten op.

Verankering in de ambtelijke organisatie

Door de reguliere oefeningen en de basisopleiding die vrijwel alle betrokken medewerkers hebben gevolgd, en het verloop daarvan, kan gesteld worden dat het crisisbeheersingsbeleid in de organisatie is verankerd. Daarbij dient wel de kanttekening geplaatst te worden dat uit het onderzoek naar voren is gekomen dat er verschillen zijn in de betrokkenheid van de verschillende afdelingen. Dit kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van interne reorganisatie, waardoor betrokkenheid (tijdelijk) minder is.

De verankering in de ambtelijke organisatie blijkt eveneens uit de oefeningen die worden gehouden en over het algemeen goed verlopen. Dat wil niet zeggen dat het niet beter zou kunnen, maar daarom wordt er ook geoefend. Positief is ook dat er een opgaande lijn te constateren is en dat de betrokken medewerkers een proactieve houding aan de dag leggen. Dit is een teken van interesse en acceptatie en verankering van het beleid en de uitvoering binnen de ambtelijke organisatie. Dit blijkt eveneens uit de respons op de enquête naar aanleiding van de bestuurlijke oefening. Verschillende betrokkenen gaven hun visie op het verloop van de oefening en droegen knel- en verbeterpunten aan. Opvolging hiervan zal ongetwijfeld tot een betere organisatie en verhoogde betrokkenheid leiden.

Sleutelfiguren in de ambtelijke organisatie worden gealarmeerd bij een crisissituatie. Om na te gaan hoe goed het alarmeringssysteem werkt, worden regelmatig bereikbaarheidsoefeningen gehouden. In deze quickscan zijn het verloop en de resultaten van de bereikbaarheidsoefening van juli 2007 betrokken. Belangrijk ijkpunt met betrekking tot het succes van deze oefening is of er binnen korte tijd voldoende bezetting aanwezig zou kunnen zijn. Dat bleek het geval en daarmee kan de bereikbaarheid als voldoende worden beoordeeld. Overigens was de bereikbaarheid niet optimaal. Dit heeft te maken met het feit dat de gemeente werkt met een ongeschreven bereikbaarheidsprotocol, en geen (dwingende) piketregeling kent. Betrokken medewerkers die beschikken over een door de gemeente verstrekte mobiele telefoon kunnen worden gebeld. Zij worden weliswaar geacht de telefoon te beantwoorden, maar er zijn geen sancties aan verbonden als dit niet gebeurt.

Communicatie met burgers en andere belanghebbenden

De communicatie met belanghebbenden is getoetst in de verschillende oefeningen die de gemeente periodiek houdt. Onder meer door de moderne faciliteiten verloopt de communicatie soepel. Ook de aansturing is helder, al vermindert dit bij overdracht naar de vervanger. Dit is een aandachtspunt.

Wat betreft communicatie buiten de direct betrokkenen bij de organisatie rondom crisisbeheersing, heeft de gemeente zich proactief opgesteld door het verspreiden van een landelijke folder terwijl wordt gewacht op de richtlijnen met betrekking tot een regionale communicatiestrategie. Wat betreft interne communicatie wordt er ruim gebruik gemaakt van de verschillende media om medewerkers en betrokkenen te informeren. De interne communicatie kan daarmee positief worden beoordeeld. Over de externe communicatie kan weinig gezegd worden gezien het feit dat er gewacht moet worden op regionale richtlijnen. De houding van de gemeente om in elk geval de landelijke folder te verspreiden is positief te noemen.

5.2 Vragen

De antwoorden op de vragen komen overeen met de indrukken die naar voren komen uit de oefeningen en de eigen waarnemingen van de onderzoekers. Het beeld wat daardoor ontstaat is consistent:

- Er is sprake van een opwaartse curve in de beheersing van de plannen en het bewustzijn bij de procesverantwoordelijken, al verschilt dit per onderdeel (actiecentrum).
- Technische voorzieningen zijn uitstekend in orde; het logboekstelsel heeft een regionale voorbeeldfunctie.

In aanvulling op de antwoorden op de vragen blijkt dat niet alleen de technische voorzieningen als zeer positief worden beoordeeld, maar tevens de ligging van het verbindingscentrum in het zalencomplex waardoor er verschillende werkruimten dichtbij beschikbaar zijn. Ook blijkt het aantal oefeningen geïntensiveerd te worden, hetgeen zeker als positief mag worden gezien. Ook de zeer regelmatige actualisering van de deelplannen en draaiboeken geeft blijk van een goed functionerend Bureau Crisisbeheersing met inzicht in het belang en de verantwoordelijkheden.

6 Verbeterpunten

Uit het onderzoek is gebleken, dat zowel het technische als het communicatie aspect van de crisisbeheersingsplannen in Krimpen aan den IJssel goed geregeld zijn en zelfs een voorbeeld zijn voor andere gemeenten. Echter op onderdelen kunnen nog verbeteringen worden doorgevoerd. In deze quick scan wordt uitgegaan van de werkelijke situatie. Het is goed denkbaar dat de geconstateerde verbeterpunten ook geconstateerd door Bureau Crisisbeheersing en maatregelen ter verbetering al zijn ingesteld.

- De betrokkenheid van medewerkers is in het algemeen goed, maar blijft een punt van aandacht. De organisatie verandert immers ook voortdurend, hetgeen het noodzakelijk maakt om het crisisbeheersingsplan en de deelplannen voortdurend onder de aandacht van oude en nieuwe medewerkers te houden om te zorgen dat ieders kennis up-to-date is en niet wegsijpelt.
- Hiermee samenhangend verdient het aanbeveling– om afnemende betrokkenheid en het wegzakken van kennis te voorkomen - om bij wijzigingen in de gemeentelijke organisatie extra aandacht te besteden aan het actueel houden van de kennis over crisisbeheersing. Op korte termijn vindt er bijvoorbeeld een (gefaseerde) reorganisatie plaats.
- Alle sleutelfiguren (of hun vervangers) konden tijdens de bereikbaarheidsoefening uiteindelijk worden bereikt. Daarmee is bereikbaarheid niet slecht te noemen, maar met name de snelheid van bereikbaarheid was niet optimaal. Te overwegen valt om medewerkers te alarmeren middels sms-signalering, voorafgaand aan een belronde. Aan te bevelen extra maatregelen zijn:
  - Vaststellen van een protocol met betrekking tot de reguliere bereikbaarheid (per mobiele telefoon) van sleutelfiguren en hun vervangers, bijvoorbeeld door het instellen van een piketregeling;
  - Vastleggen van aanvullende afspraken over bereikbaarheid gedurende vakantie-tijd of anderszins langdurige afwezigheid.
- Door een bereikbaarheidsoefening zo in te richten dat het voor gealarmeerde medewerkers niet nodig is om daadwerkelijk tot actie over te gaan, blijft er een discrepantie bestaan tussen de aangegeven mogelijkheden, en de daadwerkelijke mogelijkheden om snel ter plekke te zijn. Dit kan verbeterd worden door mensen daadwerkelijk naar het gemeentehuis te laten komen. Dat geeft een realistischer beeld.
- De beschreven oefeningen vonden beide plaats op werkdagen, één tijdens kantooruren (bestuurlijke oefening) en de ander daarbuiten (bereikbaarheidsoefening). Om een beter beeld te krijgen zou het goed zijn om een deel van de oefeningen ook buiten deze tijden te organiseren, bijvoorbeeld in vakantieperiodes, 's nachts of in het weekeinde.
- Met betrekking tot bestuurlijke oefening is in de evaluatie door Bureau Crisisbeheersing zelf een aantal verbeterpunten geconstateerd die al eerder genoemd zijn in hoofdstuk 4.2.9. onder het kopje aanbevelingen.

Hoewel de gemeente slechts één van de actoren is als het gaat om regionale aspecten, is er ook een verbeteringslag te bereiken als de volgende onderdelen regiobreed worden gerealiseerd:

- Vaststellen en uitvoeren van een eenduidige communicatiestrategie. Door een uitgekende strategie die bewoners voorlicht over specifieke risico's en handelwijzen ingeval van crisis, kan mogelijke paniek en chaos worden voorkomen of verminderd en kan

eenvoudiger worden gecommuniceerd met burgers en instanties over noodzakelijke acties.

7 Eindoordeel

De rekenkamercommissie van Krimpen aan den IJssel heeft onderzocht of de gemeente de wettelijke verplichting in het kader van de Wrzo nakomt om zich op de bestrijding van rampen en zware ongevallen voor te bereiden. Dit is onder meer gebeurd door na te gaan of er operationele (deel)plannen en draaiboeken zijn en er is onderzocht of de vereiste technische voorzieningen aanwezig zijn.

Verder is gekeken naar het kennisniveau en de betrokkenheid van medewerkers die een taak hebben bij de inwerkingtreding van de crisisbeheersingsplannen en naar de communicatie richting burgers. De technische kwaliteit van de voorzieningen valt buiten het bestek van dit onderzoek.

Uit de bevindingen blijkt dat zowel de beleidsmatige als technische aspecten van crisisbeheersing in Krimpen aan den IJssel goed op orde zijn. Het crisisbeheersingsplan en de deelplannen zijn volledig en actueel, en worden regelmatig geactualiseerd. Er is een plan van aanpak wat voorziet in continue implementatie van de crisisorganisatie in de ambtelijke organisatie. Over de technische voorzieningen is niets dan lof van zowel de eigen medewerkers als vanuit regionaal verband. Er zijn wel aanbevelingen om Cedric in te zetten voor communicatie met het *Regionaal Operationeel Team (RegOT)*

Hoewel ook de 'zachte' kant van de gemeentelijke verantwoordelijkheid goed is verankerd, is hier een aantal verbeterlagen te maken. Er is een vrij uitgebreid netwerk van medewerkers die een rol hebben in de crisisbeheersing en uit oefeningen blijkt dat bij crisissituaties het GAC binnen korte tijd volledig bezet kan zijn. De bereikbaarheid van sleutelfiguren was echter niet optimaal, en de wijze van alarmering tijdrovend. Uit oefeningen is tevens gebleken dat er behoefte is aan een overdrachtsprotocol tussen de voorzitter van de GVS en diens vervanger. Hier bestaat op dit moment nog onduidelijkheid over, hetgeen gedurende de oefening resulteerde in verstoorde werkprocessen. Ook bestaat de indruk dat er niet optimaal gebruik wordt gemaakt van de kennis vanuit het GAC. Verder is de externe communicatie op dit moment beperkt tot informatie via de gemeentelijke website en een huis aan huis verspreide landelijke folder. Er is geen actieve communicatie richting burgers of ondernemers.

Gezien het feit dat zowel de 'harde' als 'zachte' kant van de crisisorganisatie goed ontwikkeld zijn, ziet de rekenkamercommissie geen aanleiding voor verder onderzoek. Wel doet de commissie de volgende aanbevelingen¹ voor de optimalisering van de crisisbeheersingsorganisatie in Krimpen aan den IJssel:

1. Variatie in tijdstippen van oefeningen.

Met name de bestuurlijke oefeningen vinden tijdens kantoortijden plaats. Om een betere simulatie te doen van een crisissituatie is het goed om alle oefeningen ook buiten reguliere kantoortijden (dus 's avonds, in weekends en gedurende vakantieperiodes) te houden.

2. Realiteitsgetrouwe oefeningen

Bij de bereikbaarheidsoefening die in het kader van dit onderzoek is meegenomen, werd volstaan met het oproepen van medewerkers en het vragen binnen hoeveel tijd zij op het gemeentehuis zouden kunnen zijn. Dit is vervolgens niet echt getest. De rekenkamercommissie beveelt aan om oefeningen zo realiteitsgetrouw mogelijk uit te voeren, en dus het volledige (deel)proces te oefenen.

3. Instellen van een overdrachtsprotocol

---

¹ Deze zijn onder andere gebaseerd op de aanbevelingen van de bestuurlijke oefening van oktober 2007

Bij de bestuurlijke oefening bleek de overdracht van gezag van de burgemeester naar diens plaatsvervanger niet vlekkeloos te verlopen, waardoor de kwaliteit van de crisisbeheersing daalde. De rekenkamercommissie adviseert om een protocol op te stellen waarin is neergelegd op welke wijze de overdracht van bevoegdheden plaats dient te hebben, dit te testen en mee te nemen in bestuurlijke oefeningen.

4. Aandringen op ontwikkeling en uitvoering van een externe communicatiestrategie

De communicatiestrategie wordt in regionaal verband vormgegeven. Om zo goed mogelijke informatie aan burgers te waarborgen beveelt de rekenkamercommissie aan dat de gemeente er op aandringt dat deze communicatiestrategie op korte termijn tot stand komt en in werking treedt. Vervolgens kan de gemeente aansluiten bij de regionale communicatiestrategie met eigen informatievoorziening.

5. Alarmering via sms en instellen bereikbaarheidsprotocol

Bij de inwerkingtreding van het crisisbeheersingsplan worden medewerkers momenteel telefonisch gealarmeerd. De rekenkamercommissie adviseert omwille van de snelheid om medewerkers een geautomatiseerd sms-bericht te sturen, met daarin instructies voor reactie of te ondernemen actie. Hiermee samenhangend beveelt de rekenkamercommissie aan om een bereikbaarheidsprotocol te ontwikkelen waarin is vastgelegd wat de afspraken zijn met betrekking tot reguliere bereikbaarheid en bereikbaarheid bij (langdurige) afwezigheid.

6. Intensivering interne opleiding en kennisoverdracht

Om te voorkomen dat kennis wegsijpelt of dat kennis (al dan niet tijdelijk) uit de organisatie verdwijnt, adviseert de rekenkamercommissie om de interne opleiding en training van medewerkers te intensiveren door regelmatige scholingsuren en onmiddellijke (bij)scholing van medewerkers bij vertrek of langdurige afwezigheid van bij crisisbeheersing betrokken medewerkers.

7. Ontwikkeling protocol voor afstemming tussen GVS en GAC

Uit de bestuurlijke oefening is gebleken dat de GVS de expertise van leden van het GAC onvoldoende benut. Dit kan worden ondervangen door duidelijkheid te creëren over de taken en bevoegdheden van zowel GVS als GAC en deze vast te leggen in een afstemmingsprotocol.

Bijlagen

Bijlage I

Lijst van geïnterviewde personen

In het kader van de quick-scan Crisisbeheersing zijn de volgende personen geïnterviewd:

De heer P. J. Berkers, beleidsadviseur crisisbeheersing van de gemeente Krimpen aan den IJssel

De heer G. J. H. Borgstijn, ambtenaar rampenbestrijding van de gemeente Krimpen aan den IJssel

De heer P. Uithol, senior beleidsmedewerker van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Bijlage II

Literatuurlijst

Bron	Titel	Datum
Gemeente Krimpen aan den IJssel	Crisisbeheersingsplan	Juni 2005
Gemeente Krimpen aan den IJssel	Gemeenschappelijke regeling VRR	December 2005
Gemeente Krimpen aan den IJssel	Bestuurlijke oefening	31 oktober 2007
Website crisis.nl	Landelijke folder en kaart van het ministerie "Denk vooruit"	September 2006
Gemeente Krimpen aan den IJssel	Plan van aanpak Crisisbeheersing van papier naar praktijk 2007-2009	Februari 2007
Gemeente Krimpen aan den IJssel	Bereikbaarheidsoefening juli 2007	Juli 2007
Website VRR	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR)	
VRR	Toekomst in beeld	2007
Website Wetten.overheid.nl	Wet rampen en zware ingevallen	
Gemeente Krimpen aan den IJssel	Presentatie crisisbeheersing en rampenbestrijding	
Gemeente Krimpen aan den IJssel	Evaluatie Bestuurlijke Oefening	23 januari 2008

Bijlage III

Lijst met afkortingen

Cedric	Communicatiesoftware
CRIB	Centraal Registratie- en Inlichtingenbureau
DCMR	Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond
GAC	Gemeentelijk Actiecentrum
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
CRAS	Centraal Registratiebureau Afhandeling Schade
GVS	Gemeentelijke Veiligheidsstaf
IAC	Informatie- en Adviescentrum
RegOT	Regionaal Operationeel Team
VRR	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
Wrzo	Wet Rampen en Zware Ongevallen